

Konservy pro turisty

doporučí

— J. V. VONDRÁČEK, —

Praha I., Perlová ulice č. 10.

Račte žádat obšírný ceník. — Zásilky na dobírku.

Důležité na cestu.

Přesné kapesní hodinky remont. s budíčkem, zvukového zvonkového hlasu. — Pedometry. — Přesné hodinky »Ordre« antimagnetické. Ceník zašle

OTOKAR ŠTASTNÝ,

Praha, Celetná ulice, u pražské brány.

Kavárna Eisenkoll

Žitná ulice č. 1. U KARLA IV. Žitná ulice č. 1.

— Středisko sportsmanů. —

Sportovní časopisy. — Plzeňský prazdroj.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

— Vzorky na požádání franko. —

Fotografické přístroje

všech druhů a velikostí,

skioptikony, stereoskopická kukátka

a veškeré potřeby za nejlevnější ceny

u výrobce J. VOJTY, Smíchov 433.

Filialka: Ferdinandova třída č. 6., proti české spořičně.

Tiskem »Unie« v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zaslá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K. pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 16. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budíž adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-II.

ČÍSLO 3.

PROSINEC 1906.

ROČNÍK IX.

Po cestách málo známých.

Piší Jiří Čermák a Dr. Viktor Dvorský.

(Pokrač.)

S římsy sestoupili jsme na sněhy Zadnjega Dovgu, načež dali jsme se do závěru tohoto horského koutu. Kamzíků zmateně pobíhající po firmách pod »sella rossa« (Krammerovo označení sedla mezi Rogicou a skalním zubem »Malá Rogica«) rozveselil Komacovu tvář; jemu pro radost jsme věnovali několik okamžiků pozorování pohybů bystrého tvora, jež jsme svým příchodem přivedli úplně z rovnováhy.

Po této epizodě obracíme se do příkrých ssutkových srázů, strmě se zvedajících k úzkému, firmem vyplněnému koutu — »Riesenkamin« dra Kugyho. Nad ssutkami již nás očekávají vážné stěny alpského velikána. Ssutky jsou velice vratké; vyhledáváme hrubší kusy kamení, jež pro výstup v tak nejistém terainu jsou pohodlnější, a zvolna, s nemalou námahou stoupáme vzhůru. Konečně jsme dosti vysoko, Komac zahýbá v pravou do skalních stupňů. O 3/8. hod. máme pevnou skalní půdu pod nohama. Odkládáme tlumoky jako zbytečnou přítěž, ježto se vrátíme zase toutéž cestou zpět, a vůdce běže do ruky lano, neboť další cesta, jak se kdysi vyjádřil, »není pro každého«.

Nastává travers, místy velmi pěkný, skalní stěnou do úzkého koutu, jenž vede strmě za markantní skalní zub. Jsou zde místečka, která dají dosti práce lezci, jenž nechce spoléhati na pomoc vůdce. Jakmile však přečleze se těsně sedélko mezi zubem a masivem a dosáhne se tím zvětralého couloiru, jsou obtíže překonány. Nyní již vede další výstup poměrně lehce rozbítným skalím ke hřebenu a po hřebenu zajímavě, ač bez nebezpečí a valné námahy stoupá se vzhůru; jen tu a tam nepatrný kousek šplhání, snad proto, aby si turista připomněl, že nejde na všední, tuctovou horu, nýbrž na pověstný Suhi Plaz. Proti obtížím »Obrovského komínu«, jak je líčí dr. J. Kugy a proti obtížím severní stěny je tento výstup, »cesta Grogrova«, poměrně snadný a bez nebezpečí.

V 9.40 h. docházíme přes zvětralý, neširoký hřeben k vrcholu, označenému kamennou pyramidkou. Jsme ve výši 2738 m, na hoře v Julských Alpách po Triglavu nejvyšší (jak čtenáři »A. V.« v předešlém

čísle tohoto časopisu zvěděli), nepřinese-li nám některé z příštích měření nové překvapení. Aniž tušíme, že jsme vskutku o sto metrů výše, než se domníváme, usedáme klidně k hostině, neboť z rozhledu není zase mnoho. Vrchol Škratlatic sice byl při našem příchodu čist, viděli jsme jak obvykle dosud s každého vrcholu, letos dostoupeného, jsme viděli, i táhlý Dobráč v pozadí, i hluboko v Sávkém údolí visku Podkoren; ale záhadná ona část mezi Dovškimi Podi a Škratlaticou byla zastřena těžkými mraky, a než jsme se jen trochu mohli ohlédnouti po zbylé části vyhlídky, do Pišnice, k Ponici, Razoru a Triglavu, zahalila mračna vrchol i s námi. Po celou hodinu zaměstnávala se naše partie chlebem s painem, sardinkami, čokoládou, jablky, bonbony, citronem s cukrem a cvíčkem, o kterém jsme se všichni navzájem neustávali ujišťovati, že je to nápoj mnohem dokonalejší než voda. Ale krom občasného výhledu nřzpět přes Zadnji Dovg k Triglavu jsme se již zlepšení nadočkali. Mračna zdála se býti bez konce.

Vydali jsme se tedy o 10.40 hod. na zpáteční cestu. Sestupující po východním hřebeni, měli jsme pod mračny po levici stále výhled do hlubokého sněhového koutu, ohraničujícího severní boky východního hřebene Škratlatic. Tento hřeben totiž dělí od sebe dvě sněhové kotliny; jedna je známý Zadnji Dovg, druhá bezejmenný a nepřístupný kout (dra. Dvorského »Mali Dovg«); z tohoto neznámého, severnějšího koutu projektovali jsme již od loňského roku nový výstup na Škratlaticu; sám Komac potvrdil nám možnost onoho problému; dle našeho mínění byl by to výstup snad ještě snazší, než »Grogrova cesta«. Ponechali jsme řešení problému na dobu pozdější a sestupovali tudy, kde jsme přišli — s východního hřebene zabočili jsme ostře v pravo zase do zvětralého couloiru, přelezli jsme obtížnější kousek za žandarmem a vytraversovali ze stěn ven. Bylo 3/4 12, když došli jsme k místům, kde ležely naše odložené tlumoky.

Škratlatica byla zdlána; stáli jsme jen několik kroků nad ssutkami, vyplňujícími Zadnji Dovg. Ale na sestup zdálo se nám ještě příliš časné. Pohoda byla nám dnes příznivá, rozhodli jsme se tedy užiti vhodné chvíle k tomu, abychom navštívili hřeben mezi Škratlaticou a Rogicou, který se vyvyšuje v bezejmenný vrchol (»Špik Zadnjega Dovgu« dle dle Dvorského).

Traversujeme ssutky pod rozevřeným ústím obrovského komínu, »Riesenkamin«, jímž dr. Kugy, Kravanja a A. Komac provedli prvé dostoupení Škratlatic, k místu, kde hřeben se níží a skaliny zdají se dovolovati k němu dosti snadný přístup. Skutečně bez obtíží dosáhli jsme v místech těch hřebenu, kde vzbudil naši pozornost as 1/2 m vysoký »steinmann«. S nemalou zvědavostí odebrali jsme několik svrchních kamenů a vyňali z kamenné schránky list papíru, z něhož jsme se dočetli, že zde skončila tura p. Kohna a několika jeho druhů, vedených (dne 19./7. 1906) Pečarem, při výstupu ze Zadnjega Dovgu na Škratlaticu. Komac se sarkastickým úsměvem poznamenal: »A mně se ten »falot« (totiž Pečar) dušoval, že byli na vrcholu!« Ukryli jsme dokument opět do kalamidy a pokračovali v cestě po hřebenu k Rogici.

Kde zdál se hřeben poskytovat obtíže, měli jsme dosti příležitosti vyhnouti se na římsy po jeho levém boku, nad Zadnji Dovg.

Prvou vážnou překážkou našeho pochodu byla dosti široká prasklina, přerušující hřeben; protější okraj její, srázná plotna, o celou lidskou délku výše položená, byl jen vydatnou pomocí Komace překonán.

Další pochod objevil nám teprv všechny půvaby nové tury. Krok za krokem hromadily se překážky; závratné pohledy do Zadnjega Dovgu, ještě závratnější do Pišnice, hluboko po naší pravici kdesi dole svými lesy se modrající; úzký hřeben zkouší naši bezzávatnost velice přísně. Brzy další postup přímo vzhůru po hřebenu stal se nemožným. Musíme se spokojiti s traversem po levém boku skalních věží, nad sněhy Zadnjega Dovgu, jež se hluboko pod námi skoro až lákavě běhlají; travers nemilý tím, že děje se po silně skloněných římsách, které již samy o sobě jsou obtížnými passážemi, natož když ještě místy kryje je drobná skalní tříšť, jež hrozí po hladkém skalním podkladu pod tíhou nohy ujetí. Zdálo se mi tehdy, že se pohybujeme více ve vzduchu a po stupech, jež plotnám chyběly, než po skutečné skalní basi. Teprv zvětralý žleb umožnil nám výstup do výše. Splháme po nejistém skalí vzhůru. Rozbitý hřeben, jehož jsme zde dostihli, přinesl úlevu, ale jen na chvíli. Prasklina, přerušující jeho klidný průběh, nutila nás zase k usilovné práci; další nevysoký, ale ošklivý stupeň skalní vyžadoval u všech nás notnou dávku Komacovy pomoci. Ale to již byla jedna z posledních obtíží. Za nedlouho jsme na rozpukaném vrcholu.*) Stavíme pyramidku, pojídáme sardinky, abychom měli schránku k ukrytí visitek; trocha cvička zahání žízeň. Je 1 hod. po poledni.

Na pobízení Komacovo opouštíme po kratičkém oddechu vrchol. Sestupujeme po hřebenu dolů, pokračujeme dále v cestě směrem k Rogici. Několik kroků to šlo, pak byl »skok«. Kolmý stupeň přerušoval hřeben. Komac rozvinul lano osvědčené již mnohokrát, které dosud od té chvíle, kdy opustili jsme stěny Škratlatic, spočívalo klidně v jeho tlumoku. Usadil se na okraj propasti a spustil po laně nejprv dra. F. Bylo to snad 15 m lezení kolmou stěnou dolů, kde čelem ke stěně, zády obrácen k propasti, musil lezec více spoléhati na pevnost lana a Komacovy ruky než na vlastní síly. Než nastoupil jsem vzdušnou pouť, hodil jsem dolů svůj pikl, z obavy, aby mi v lezení nevadil. Ubohý, němý společník všech mých dosavadních tur dopadl dole na hladkou skálu, odrazil se, převrátil několikrát a letěl ssutkovým žlebem dále; teprv značně hluboko, kdesi na jeho konci se vzpříčil, ale tak nešťastně, že všechno kamení, jež se uvolnilo v těchto místech pod námi — a byly to při značné zvětralosti zdejších skal kusy často úctyhodné velikosti a váhy, — při pádu svém vždy narazily na můj pikl. Jakmile jsem byl dopraven dolů, a po mně i dr. Dvorský, vydal jsem se ihned na záchranu svého piklu. Našel jsem milého svého druhu v stavu velice žalostném. Byl pobit a poškrábán padajícími kameny, a co nejhoršího, utrpěl zlomeninu v dolní své části, kde zasazený železný hrot prudkým nějakým nárazem byl vyvrácen, a prasklé následkem toho topůrko roztrženo tak, že po celou další cestu nesměl jsem se

*) Dnes není jisto, zda bylo toto dostoupení prvé, neboť dle zprávy Ö. A. Z. p. A. Schulze provedl o několik dní dříve podobnou, ne-li tutěž, turu, opačným směrem, přese od Rogice ke Škratlatici. (Viz »Němečtí lezci v Julských Alpách.«)

o tuto svoji horskou hůl opřítí, aby se nezlomila docela. S »ponesre-
čencem« na rameně navrátil jsem se vzhůru k ostatním právě ve
chvíli, kdy Komac, shodiv lano, brillantně kudysí nad Pišnicou obešel
místo, přes které nás spouštěl.

Ssutkovými římsami pokračujeme v sestupu stále ještě opatrně
příkrými srázy nad sněhem Zadnjega Dovgu; traversujeme, sestupujeme
vždy na nižší a nižší římsy, k velké terasse, jež hluboko pod námi
probíhá stěnou a vede k nejvyšším částem sněžist Zadnjega Dovgu.
Na oné terasse vysvětlil nám Komac, že na cestu přes Rogicu ke
Križi je již pozdě a že bude nejlépe, sestoupíme-li Zadnjim Dovgem
do Vrat. Rozhodli jsme se, ač bychom se byli rádi dostali do Kranjské
Gory na noc, že bude nejlépe ponechat vůdci na vůli, ať nás doveče,
kam uzná za dobré.

A tak místo dalšího traversu k stěnám Rogice, jakmile vyšli jsme ze
srázů »Špiku Zadnjega Dovgu«, pustili jsme se po strmých sněžích roz-
košnou jzdou ke dnu kotliny. Přesedše dnem Zadnjega Dovgu, po-
sílili jsme se na chladných balvanech posledními zbytky proviantu, do-
pili jsme poslední kapky cvička z poslední láhve, načež zase sjížděli
jste ještě několika sněhovými poli až k široké zelené římsce, pod Ro-
gicou vedoucí ze Zadnjega Dovgu do Grušice. V těchto místech zdařilo
se mi přesvědčiti Komace, že je lépe jíti přes Križ do Kranjské Gory,
než dolů do Aljaževa Domu, a Komac přesvědčil pak bez valné námahy
ostatní členy výpravy o tomtéž, neboť Kranjskogorské dobré bydlo
lákalo každého. A tak o 1/6. jsme opět nahoře na sedle Križe a za-
hajujeme sestup do hlubokého údolí Pišnice. Po 55 minutách sestupu
stěnou Križe ubírali jsme se již dnem údolí a všechny radosti »alpen-
vereinské« kamenité stezky pociťovali jsme nyní při vzrůstající se
únavě a rostoucích temnotách dvojnásob. Byli jsme vskutku srdečně
povděční tomu, když krátce po deváté hodině večerní dorazili jsme
do Kranjské Gory.

Na večeri se již mnoho nepamatuji; vím jen, že bych byl při ní
bezmála usnul, neboť včerejší noc, probdělá při bivouaku, hlásila se
nyní o své právo. Pérové matrace a měkké peřiny hotelu byly nám
však dostatečnou náhradou za tvrdé lůžko včerejšího noclehu.

* * *

Problém výstupu ze záhadného Malého Dovgu na Škraticu — no-
vého to výstupu na vzdornou královnu Razorské skupiny — zaměst-
nával naši mysl již déle než rok. Sám Komac potvrdil nám, že výstup
ten byl by možný. Šlo jen o to, jak se dostat do odlehlého a tajem-
ného onoho zákoutí, kde vlastní výstup má počítí. To Komac nevěděl.

Již před rokem bivouakovali jsme na Dovských Podech, pód Širokou
Pečí, za tím účelem, abychom zkusili proniknouti odtud do Malého
Dovgu;*) tenkrát však nedostatek proviantu zmařil naše úmysly, takže
jste odešli s nepořízenou. Proto opatřili jsme se letos lépe a hodlali
jste se v jeskyni, jež nám loni posloužila za úkryt, usídliti na tak dlouho,

*) Dra. Dvorského »V Julských Alpách«, kap. »Široka Peč«, str. 120—129.
obsahuje vyličení oné tury.

pokud bychom nedospěli k pozitivnímu výsledku. Den 2. srpna 1906
věnován byl přípravám. Vypůjčili jsme si horalskou krosnu a do ní
složili 10 masitých konserv, velkou krabici sušenek, velký bochník chleba,
dva kusy uherského salámu, slušnou dávku slaniny a sýra, šumivé bon-
bony, kakao, čaj, delty, konzervovaný mléčný prášek, Maggiho polév-
kové kapsle, sušenou zeleninu »julienne«, konzervovanou hrachovou
polévku a ještě mnoho jiných věcí, na které se již dnes ani nepamatuji.
Na vrch naplněné krosny upevnili jsme tři spací pytle a starý svrchník,
kteréžto předměty měly nám pobyt příjemniti. Drobnější potřeby,
úplná výzbroj a vše, co se již do krosny nedalo směstnati, putovalo
do našich tlumoků, takže konečně, když přípravy byly skončeny, vy-
kazovala krosna as 28 kg hrubé váhy a naše tlumoky po 8 kg.

Pak zahájili jsme v hotelu jednání o silného muže, který by nás
byl schopen a ochoten jako nosič doprovoditi na Dovški Podi. Přihlásil
se mladý Škis, bývalý hospodář Vossovy chaty; doporučen nám byl
vřele celým personálem hotelu i starým svým otcem, že je to »fest
fant« (statný hoch). Přišel do naší jizby, podíval se na naši krosnu, po-
těžkal ji a prohlásil, že ji lehko odnese, kam budeme chlíti. Byli jsme
tedy spokojeni, že máme hlavní starost odbytu.

3. srpna ranním vlakem odjela naše karavana do Dovji. Bez obtíží
to nebylo, neboť mladý Škis proti zákazu vmáchl se na kranjskogor-
ském nádraží i s krosnou do vagonu a musil teprv v poslední chvíli
dodatečně náklad svůj odnésti do vozu, určeného pro zavazadla; vlak
zdržel se jeho výkonem o několik minut. V Dovjích přenášeli a pře-
váželi zřízenci krosnu sem tam po nádraží; konečně po půlhodině
čekání a po zapravení 34 haléřů byl nám náš majetek vydán. Zpoždění
vlaku, zaměstnání celého personálu na dvou stanicích, ztráta půl ho-
diny drahého času — vše pro několik haléřů! Patrně šlo zde o dů-
ležitý princip, jehož účelnost zůstala nám, prostým smrtelníkům, záhadou.

Posnídávše v Šmercově gostilně a doplnivše svoje zásoby ještě
čtyřmi bochníčky mojstranského chleba nastupujeme konečně v 6 hod.
turou. Ale nebyla to cesta veselá. Pokud jsme se brali pěknou vozovkou
po dně Vratského údolí, ještě to jakž takž šlo. Náš nosič, ač si nevy-
kračoval právě příliš statně, držel s námi krok a pokuřoval si papirosy.
Ale již po hodině pochodu přestal dýmati a začal častěji odpočívati;
když zabočili jsme u posledních salaší v pravo do lesnatých strání,
stýskal si do veliké žízně a opozdřoval se stále za námi. Čím dále, tím
byly jeho odpočinky častější; když vstoupili jsme úzkou stezkou do
vyschlé strže, vedoucí vzhůru k Dovškim Podům, přidaly se k tomu
ještě zbabělé nářky na vysoké hory, na které jdeme, a po nichž on
choditi prý není zvyklý, zejména ne s takovým nákladem. Vzpomínali
jste bezděky na Janeza Črnutu z Logu pod Predelem, který nám nesl
podobnou tíži obtížnou a dlouhou turou přes Moženskou Černelu a Pre-
vala na Kaninskou chatu, s nákladem 28 kg na zádech překonával
těžké skalní passáže hravě jako kamzík a po celých 13 hodin pochodu
si ani nezasteskl. Abychom svého vzorného nosiče přiměli k další cestě,
smluvili jsme se na tom, že Dvorský půjde před ním a bude mu uka-
zovati cestu, kdežto já půjdu za ním a »poženu« jej. Ale marna všechna
naše námaha i dobrá slova. Když jsme došli tam, kde stezka vstupuje

do balvanité rokle, v pustinách, kde nebylo již možno najítí nijakého náhradníka, vzbouřil se Škis nadobro a prohlásil, že dále s námi nepůjde, ani kdybychom mu slibovali všechny poklady Bogatinu.

Co následovalo této revoltě, bylo zcela prosté a pochopitelné. Vypověděli jsme ihned buřiče ze svých služeb a pověděvše mu do duše pořádnou lekci, jež mu patřila, dali jsme mu dovolení, ať si jde třeba ke všem čertům; náklad že si odneseme sami. Bylo to od nás zoufalé rozhodnutí, ale v návalu zlosti zcela vysvětlitelné. Nejhorší rána pro nás byla však ne ztráta nosiče, nýbrž to, že krosnu musil vzít s sebou do Kranjské Gory zpět, jak jsme včera umluvili. Nezbylo nám než nacpat obsah její, pokud bylo možno, do svých tlumoků, a co se nevešlo, musili jsme vzít do rukou. Škis odešel s prázdnou krosnou, a my osamělí, každý s 22 kg na plecích, stoupali balvanitou, příkrou strží. Jednotlivé kusy našeho majetku nesly se velmi nepohodlně; největší potíže působila velká plechová krabice, plná sušenek, jež nedala se nikam upevnit. Škoda, že neslyšel Škis všechny ty kletby, které se sypaly nyní na jeho hlavu; snad by se jich byl zalekl spíše, než našich dřívějších mírných domluv.

Brzy seznali jsme, že s plnými rukama nelze vratkým terrainem postupovati. Jak jsme nyní litovali, že Škis odnesl nám krosnu, v které by bylo možno vše pohodlně nésti! Ted' nám nezbyvalo, než rozdělit náklad a střídavě vždy nejprv jednu část odstěhovati o kus nahoru, a pak vrátiti se pro druhou. Tuto proceduru opakovali jsme několikrát. Něco takového, jako stoupati vratkými rozžhavenými ssutkami v úpalu poledního slunce s těžkým nákladem na plecích a v rukou, nepřál bych ni nejhoršímu svému nepříteli.

Teprv o 1. hbd. po polední pronikli jsme s polovinou svých věcí pod hladký stupeň, svažovaný vodopádem, a tam poblíž v stinné jeskyni znaveni natáhli se k odpočinku. V chladu skalního úkrytu přečkali jsme největší vedro, pak vypravil jsem se nazpět pro druhou polovici zavazadel a šťastně je dopravil až pod samu jeskyni, kde přítel obstaral již ostatek cesty. Ve 1/45 opustili jsme dosavadní úkryt, zanechavše v něm polovinu svých věcí, vydali jsme se na další cestu a o 6. hodině večerní byli jsme konečně u cíle, v jeskyni na Dovských Podech.

Od loňska se zde nezměnilo nic, leda že stopy někdejšího našeho pobytu zatím zarostly spoustami kopřiv. Bývalé své ohniště oživila jsme novým plamenem a přečkali jsme při něm prvou noc, krásnou měsíční noc v těch horských výších, kam tak často zalétly naše vzpomínky za dlouhých zimních večerů, trávených prostřed městského pohodlí daleko od hor a pravé přírody.

Po slunce východu navrátili jsme se do spodní jeskyně pro poslední část svého majetku. K 9. hod. byli jsme již celým svým fundem instructem odstěhování v horní jeskyni, na Dovských Podech. Dokončivše práci, za níž by snad ani Sysifos nechtěl zaměnit svůj trest, věnovali jsme dopoledne odpočinku a zařizování svého obydlí.

Teprve odpoledne vyšli jsme na prvou výzkumnou cestu, na skalní hřbet, jenž dle našeho domnění dělí nás od Malého Dovgu. Pod naši jeskyni táhne se směrem k němu nevelký úval, plný kosodřevinových houštin, ssutek a obrovských kmenů, skácených, uschlých, sluncem a

nepohodou vybilých, jako kosti dávno vymřelých velikanů, zbytky někdejšího bujnějšího života. Několik kamzičích stezek křížuje houštinami. Svěřili jsme se jedné z nich a došli po ssutkovém svahu do boku závěru úvalu, na širokou travnatou římsu, jež nás dovedla až pod zářez ve hřebenu. Větvemi kosodřevin provinuli jsme se o několik metrů výše na sedlo, od něhož jsme čekali rozhodnutí — ale pohled nás neuspokojil. Za hřebenem tyčil se hřeben jiný, oddělený úzkou a velice sráznou strží od našeho. Zvětralé stěny strže se nám nelíbily, ale na druhý hřbet musíme za každou cenu, abychom věděli, co je za ním. Vzali jsme na pomoc lano a traversujeme kolmou stěnou, zachytávající se tu a tam skalními výčnělky a trsy trav, vyrůstajících z rozsedlin zvětralých skal. Za malou chvíli jsme na druhém hřebenu. Pod námi rozvírá se hluboký a široký výhled — do Vratského údolí, kde uprostřed lesů bělá se střecha Aljažova Domu. Jsme ještě příliš nízko, než abychom mohli vidět do Malého Dovgu. Co spatřujeme v onu stranu, jsou pouze nesmírné stěny, jež v obrovských skocích spadají do hlubiny Vrat. Co je nad stěnami, zastírají nám černavá mračna. (Přístě dále.)

✱

Němečtí lezci v Julských Alpách.

Nemohlo se dostati našim horám většího zadostučinění proti hlasům nevěřících, kteří poukazují leckdy na Vys. Tury, Dolomity atd., jakoby půvabům jich nemohly se Alpy Julské a Saviňské rovnati, než že v posledních letech znamenáme v nich silný přírost německých alpistů první třídy. Ba roku letošního od července do září prodleli v Julských Alpách a zalíbení v nich našli účastníci proslulých kavkazských výprav z r. 1903. Jsou to Adolf Schulze, vítěz nad Ušbou — Mont Cervinem Kavkazu a Dr. Jiří Leuchs, který krátce po prvním slezení Ušby provedl se dvěma druhy první její travers, trvavší plných pět dní namáhavého lezení.

Z výkonů těchto dvou výborných lezců dlužno uvéstí několik nových tur, velmi zajímavých. *)

1. Přejít po hřebenu s Više na Divju Kozu.

Od vrcholu Više sledovali hřeben až k veliké přervě, na jižní straně sestoupili na malou travnatou terrasu a po římsu do přervy. 6 metrů se spustili po laně a dostali se na sedlo mezi Višem a Gamsovou matí. Odtud trhlínou vzhůru a lomivým srázem pod žlutý převis. Pak po římsách na stranu severní a k vrcholu Gamsovy matí (2550 m). Sestup na sedlo a po hřebenu až pod Mojžiše (Gamsmuttertum). Travers na jeho východní stranu a na té blíže severovýchodní hrany k vrcholu Mojžiše. Pak zpět, travers k nejbližšímu zářezu a po římsách do rýhy, která rozděluje západní stěnu Divje Kozy. Ji vzhůru k vrcholu. Celý travers trval 5 hodin a neposkytuje zvláštních obtíží.

*) Oesterr. Alpenzeitung č. 725.

2. Viš. První dostoupení severní stěnou.

Viš vysílá k s.-v. krátký hřeben, který asi 100 m pod vrcholem končí. Úbočí tohoto hřebene jakož i vrcholu tvoří imposantní stěnu. Ve spodní části dělí stěnu pilíř, vystupující od sedla Neboisu, krom toho protínají dvě horizontální římsy celou stěnu. Západně od úpatí pilíře tvoří výběžek skalní se stěnou komín. Tohoto komínu použili oba lezci, přišedše ze Zaoztarží na sedlo Neboisu až k zaskřínutému balvanu, za nímž se prolézá. Odtud po římsě v pravo ven do stěny a výše zas do pokračování komínu až na sedélko (3 hod. od sedla Neboisu). Pak dolů asi 20 m a dobrým terrainem travers na sedlo za druhým výběžkem. Přes plotny na první ssutkovou římsu. Po ní travers na západ, lehkými skalami na malou terrasu, rýhou na vyšší terrasku a do strmé strže k sněhové skvrně. Odtud na druhou ssutkovou římsu. Z ní vzpírácím komínem až k mechovému balvanu, pod ním na pravo kol dvou strží do třetí, touto vzhůru do travnatých skal. Stále na levo po travnatých římsách až k nejnižšímu žandarmu severových. hřebene. Podle něho k vrcholu (5 hod. od sedélka nad komínem). Dolní část nad sedlem Neboisu má dle úsudku obou lezců mnoho velice obtížných míst.

3. Mangart severní stěnou.

31. července zahynul při pokusu proniknouti severní stěnou na Mangart dr. Gödel. 18. srpna provedli výstup ten Schulze a Leuchs. Také tu jen v dolní polovině našli nadmíru těžká místa.

Od záp. konce veliké ssutkové terrasy, po níž jde obyčejný výstup, vede široká římsa šikmo vých. směrem do severní stěny. Od vých. konce jde paralelně s touto římsou rýha, která v polovině stěny přechází v strmé plotny. Na tomto místě táhne se horizontální ssutková terrasa záp. směrem. Dosíci této terrasy bylo úkolem lezců. Nad nejvyšším sněhovým polem v závěru kotliny Klánských jezer nastoupili do stěny lomivým stupněm a po něm na porostlou kupu. Od ní lehce na pravo, obtížně kol mechového rohu do strže a jí k tunelu, tvořenému balvanem. Odtud na levo a nepříjemnou, úzkou, mechem obrostlou rýhou na travnatou terrasu. Pak travami a dobrým skalím na pravo do jiné rýhy a jí lehce vzhůru; plotnovitými římsami dostihli třetí strže, která je přivedla na uvedenou ssutkovou terrasu v prostřed stěny, podle dlouhé rýhy dostihli pak netěžkým lezením obvyklou cestu.

4. Travers od Rogice na Škrlaticu.

Byl-li Schulze při té příležitosti také na Špiku Zadjnega Dovgu nelze určit.*) »Steinmann« tam nezhřídil. Tuto a následující turu označuje Schulze sám.

5. Prisojnik. První výstup severním hřebenem.

Z Krnice po východním kraji veliké rokle do koutu mezi stěnami Prisojniku. Strží, chvillemi vedle ní a s použitím jedné římsy a strží od hřebenu k ní spadajících na sedlo v severním hřebenu. Odtud římsou

*) 22. července 1906.

na východ do slezitelných skal, na velikou římsu vyšší. Blízko místa, kde se vstoupí na římsu, táhne se v plotnách strž k vrcholovému ssutkovému svahu. Lezení trvalo 5 hodin.

Vedle Schulzeho a Dra. Leuchse provedli také K. Greenitz a R. Kaltenbrunner některé nové tury v slovinských horách. Z nich významnější je:

6. Travers hřebene Prisojniku od sedla Malého Razoru k vrcholu.

Od pramene Mlinarice trávníky a ssutkovou roklí do sedla v hřebenu Prisojniku, děleného věží a jedním vrcholkem od sedla Malého Razoru. Odtud plotnovitou trhlínou na širokou ssutkovou terrasu pod neschůdnou stěnou. Napříč vzhůru na trávníky do nové trhlíny, která se rozšiřuje v schůdnější strž. Římsou do skalní rokle a k druhému oknu Prisojniku (málo známému). Skrze okno k jeho severnímu východu a po římsách až do sedélka v rameni od hřebene na sever klesajícím. Po té na hlavní hřeben. Přechod obou Zvoniků (kterým jmenování páni netušíce, že už mají jména, chtějí udělit tituly Kronauerkopf a Kronauerturm) a po hřebenu k vrcholu. (Výšku Prisojniku uvádějí 2547 m; je to omyl či nové měření?)

Letošní kořist nových tur v Julských Alpách byla pro německé lezce velmi pěkná. Také naši alpinisté neměli by na novinky zapomínati. Mnoho jich už nezbývá!

*

Zpráva o turách, vykonaných členy českého odboru S. P. D. v r. 1906.

(Výkaz druhý.)

14. Pan Dr. Jaroslav Dlouhý: *Planjava 2392 m (z Kamnické chaty) — *Ojstrica 2350 m (sestup do Robanova Kotu); *Mela 1700 m (sestup do Korte); *Kokerská Kočna 2541 m (Kremserovou cestou); *Grintovec 2559 m (přes Dolško Sedlo, sestup do České Chaty); *Dolgi Hrbet 2479 m (od Mlinarského sedla) — *Geben 2224 m (přes Kalskou Goru; sestup do údolí Kokry); Saviňské Sedlo 2100 m.

15. Pan říd. Karel Drož v Plzni: Musalla 2930 m (od Marických jezer), dvakrát, po druhém sestupu na Demir Kapije; Popova Šapka; Aj-Gedik 2633 m; Kadiin Vrch 2697 m; Musalla (po třetí) ze Samokova (Bulharsko).

16. Pan Vojtěch Filipovský, profesor v Táboře: Grintovec 2559 m (přes Mlinarské sedlo; sestup k Suhadolníkovi); Saviňské sedlo 2100 m; Pavličeva stena 1656 m.

17. Slečna B. Hančlová a 18. Slečna M. Pokorná: Kamnické sedlo 1879 m; Triglav 2864 m (z Vrat, sestup Kotem).

19. Pan dr. Frant. Havrda: Munt della bescha 2733 m (z Pontresiny); Diavolezza 2977 m (sestup přes ledovce Pers a Morterač); Piz Languard 3266 m (z Pontresiny); Frohnalstock 1922 m (z Morschachu).

20. Slečna Jitka Chválová: Sv. Višarje 1792 m; Triglav 2864 m (z Vrat); Baba 2154 m; Grintovec 2559 m (přes Mlinarské sedlo); Planjava 2392 m; Ojstrica 2350 m (sestup do Solčavy); Hohe Tauern 2463 m (z Mallnitz; sestup do Gastýna).

21. Slečna Zdeňka Jiroutková a 22. Slečna F. Neumannová: Ho-verla 2052 m (z Worochty).

23. Pan Antonín Kašpar, 24. p. Auštický a 25. p. Volí; *Viš

2669 m (z Chaty Findenogovy), *Travnické sedlo 2100 m; *Črna Prst 1845 m (z Bochyňské Bystřice, sestup do Podbrda).

Pan Kašpar sám: *Pristovnikov Storžič 1762 m; (26. s p. drem Věžen-Skuta 2530 m (přes Mlinarské sedlo; sestup k Suhadolnikovi).

27.—29. Pp. Josef, Karel a Zdeněk Kuffnerové: Stugunse 1500 m (z Nystuenu 610 s. s. v Norsku cestou z Aurdalu do Vossu).

30. Pan Vítězslav Novák: Lomnický štít 2634 m; Lodový štít 2630 m; Satan 2432 m — Bašta 2366 m; Ganek 2465 m — Rumánova 2428 m; Meugutovské sedlo 2304 m; Mnich 2064 m.

31.—32. Dp. Prokop Vávra a p. Václ. Vávra: *Piz Languard 3266 m (z Pontresiny); *Berninské sedlo 2336 m; Bovalská chata 2455 m; *Sv. Višarje 1792 m; Grintovec 2559 m (od České chaty; sestup na chatu Frischauovu); *Luknja 1779 m; Mangart 2678 m.

33. Slečna Joža Winterová: Sv. Višarje 1792 m; Triglav 2864 m (z Vrat; sestup na Velopolje); Grintovec 2559 m; Saviňské sedlo 2100 m; Planjava 2392 m, — Ojstrica 2350 m (sestup do Rob nova Kotu); Dolgi Hrbet 2479 m — Greben 2224 m; Mela 1700 m; Kokerská Kočna 2451 m (Kremse-rovou cestou; sestup k Suhadolnikovi).

34. Pan Frant. Zeithammer: *Dachstein 2992 m (z Hallstadtu; sestup do Gosau), *Torrener Joch 1726 m (z Gollingu), *Hinterhorn 2503 m (z Lofru).

35. Pan Boh. Ženíšek v Plzni: Chata pod Mont Cervinem 3275 m, *Hörnli 2893 m; Almendhubl 1938 m; Grindelwaldský ledovec; Eigerský ledovec.

*

Ze Slovanských Alp.

K ochraně turistických tabulek, značek a podobných zařízení v horách vydalo okresní hejtmanství v Radovljici vyhlášku, ve které praví, že každé poškozování těchto věcí, třeba by nespádalo pod ustanovení trestního zákona, bude trestati samo, a upozorňuje, že kromě toho má alpské družstvo právo, žádati náhradu škody.

Mozirská chata byla v létě 1906 pobita šindely, které za účelem delšího trvání byly natřeny barvou. V chatě zařízen nově krb a lože.

Mitteilungen des D. Ö. A. V. vytýkají v čísle z 15. září 1906 právem, že majitelé honiteb v Karavankách zavírají stezky, po kterých turistům bylo volno chodit dříve, ba i cesty, kterých obyvatelstvo používalo obecně. Nejrůzněji počíná si baron Born, jemuž náleží velká část vrcholů Košuty, který povoluje turistům přístup do svého území jen na zvláštní ohlášení v myslivně Sv. Anně pod sedlem ljubelským, a to v průvodu myslivce. Obec Sv. Anna zamýšlí soudně vystoupiti proti baronu Bornovi pro uzavření staré cesty k sedlu Zelenice. — V záležitosti této podal na říšské radě Dr. Dobernig interpelaci ministru vnitra, které nařídilo okresním hejtmanstvím věc vyšetřiti. Za tím účelem vyslechnuti byli také již zástupci některých alpských spolků.

Celovecký klub »Gau Karawanken« měl počátkem tohoto roku 370 členů.

První výstup severní stěnou na Stol v Karavankách provedl 9. září 1906 dle »Österr. Alpenzeitung« K. Greenitz z Rottenmannu a R. Kaltenbrunner ze Štýrského Hradce od chaty stolské, náležející sekci D. Ö. A. V. v Celovci. Lezci prohlašují za těžký toliko vstup do skal, ke kterým dostali se ssutkami »jamy« (něm. Gamsgrube), položené níže od chaty.

Stezka z Pišnice na Križ loni dostavěná kraňským odborem D. Ö. A. V. jest jednou z nejkrásnějších spojovacích cest v Julských Alpách. Až do koutu Křiže jde se z Kranjské Gory pěknou soumaří cestou, pak se stoupá dobrým firnem vzhůru na římsy v stěně Křiže. V skalách je stezka dokonale vytesána a vypravena klíny a lany i nczpůsobuje poněkud rutinovaným turistům nijakých obtíží. V celku je kratší a lehčí než cesta z Ravného na Mlinarské sedlo a stejně vděčná. Jejím prostřednictvím dají se nyní snadno prováděti z Kranjské Gory výstupy na Rogicu, Škrlaticu, Gamsivec, Stenar a Razor.

Cesta do Za Okom v Martulku byla Alpenvereinem letos nově označena. Poněvadž však můstek pod vodopádem nebyl obnoven, jest návštěva vodopádu pro většinu turistů stále nemožná.

Od villy konsula Vettera, položené nádherně v lesích na cestě z Bledu ke Triglavu, staví se erární cesta k Mrzlemu studenci, Rudnopolji a na plateau Pokluky. Cesta, vlastně silnice, jež turistům z Bledu na Triglav usnadní výstup skvělými lesy, ve kterých vábně bloudil chodec mnohdy, bude 9 km dlouhá a bude v létě r. 1907 hotova.

Letošní kalendář něm. rak. alpského spolku obsahuje poprvé pokyny pro návštěvníky Julských i Saviňských Alp a Karavanek, ve kterých se upozorňují němečtí turisté »zur Vermeidung von Verwechslungen und Irreführungen«, že v kraňských a okolních pohorích jsou mnohde kromě chat německých také konkurenční chaty Slov. Plan. Družstva, Němcům nepřátelského, a že jsou tam zřízeny »konkurenční« cesty i označení, jakož i že jsou na vrcholech umístěny slovinské knihy k záznamu vedle německých. Následuje neúplný seznam slovinských chat, stezek a knih s nápisem: »Slovenische Konkurrenz«. K tomu připomíná »Österreichische Alpenzeitung« v č. 714. trefně, že o prospěchu a škodlivosti takovýchto pokynů může býti spor, že cestovní ruch, který přináší do alpských krajů peníze, všude zvítězil nad úzkoprsým nazíráním nacionálním, a že mýlením cizích podniků jistě nepřispívá se německví. — Příklady ukazuje dále Oesterr. Alpenzeitung, že uspořádání kalendáře, pokud se týče označení přístupu k chatám v Saviňských Alpách, je nerozumné a nesprávné, uvádějí, že Lučská a Kocbekova chata, Piskernikův dům, Okrešelka a Korošica jsou uvedeny u tratě Bruck-Št. Hradec-Lublaň, česká, Zoisova a Kamnická chata u tratě Bělák-Trbiž-Lublaň, ač na Korošici, Kamnickou a Zoisovu chatu lze nejdříve přijíti z Kamniku. Oesterr. Alpenzeitung se diví, jak spolek tak mohutný, který má tolik výborných pracovníků, může publikovati něco tak nerozumného a neúčelného. Nemá sice úplně pravdu, ale přece ve mnohém. — »Pokyny« byly vřaděny do kalendáře patrně z popadu kraňské nebo celovecké sekce D. Ö. A. V., velikého účinku však mítí asi nebudou. Pravý turista, a těch je i mezi německými mnoho, zvláště mezi turisty z říše německé, vyhledává to, co je mu na turách ku prospěchu, a nedá se zavésti nikam, než tam, kam sám chce jíti. A má-li úmysl jíti do slovinských hor, použije chat a stezek, které se mu hodí. Poněvadž pak ve slovanských chatách vítán je každý stejně přívětivě, ať je odkudkoli, nebude mítí snaha kraňských a korošských Němců výsledku.

Pohoří Rylu v Bulharsku navštívil člen našeho odboru p. říd. Karel Drož. Z Camkorije vydal se na jezera Marická, odkudž vystoupil na Musallu 2930 m a vrátil se ke knížecí chatě. Při druhé návštěvě Musally sestoupil velmi zlou cestou do Demir-Kapije. Odtud vydal se údolím Černého Iskru přes Budaštic na Kobylino branište; vystoupil na Popovu Šapku a přes Suché jezero zamířil do Rylského monastýru. Po té navštívil Smradlivé jezero, Černý Gjöl, Rybí jezero a gjöl a podnikl výstup na Aj-Gedik 2633 m. Zpět přes vyhlídkovou horu Suchý čál k Suchému jezeru. Údolím Iliiny řeky na Kadiin Vrch 2697 m a k Sedmi jezerům. Vrátil se do Samokova, podnikl p. Drož třetí výstup na Musallu, kterou byl navštívil již r. 1904. Na těchto cestách zhotovil přes 100 fotografií a vydá knihu o Rylské planině současně česky bulharsky a německy. Vůdci byli mu horalové ze Samokova a Ryly, někde i vojáci, kteří mu byli dáni k ochraně. Kniha bude zajisté přijata s povděkem, zvláště v alpistické obci, neboť jest důkazem, že volání po činnosti v horách Balkánského poloostrova nevychází na plano.

Neúnavný badatel ruských horstev Vilém svob. pán Rickmer-Rickmers mešká se svojí chotí a s proslulou alpistkou slečnou Zenzi Fickerovou v Bochaře a dle dopisu, který došel redakce Mitteilungen D. O. A. V. z Kali-i-Chumb, dostoupila jmenovaná společnost tyto vrcholy: Liuli Charvi 4700 m; nepojmenovaný vrchol 5000 m; Sari Kandal 5400 m; Atschik 6000 m v řetězu Petra Velikého. — Zatím co ruská mládež vyrábí bomby a česká tancuje, pracují Němci bez oddechu na slovanské půdě. Pro obecnou kulturu jest ovšem lhostejno, kdo tyto výzkumy podniká, zda Němec či Slovan, ale na čí straně je hanba a později politická i hospodářská škoda, o tom nemůže býti sporu. Nastane někdy obrát?

Otevření dráhy z Jesenic do Gorice otevřelo také nové turistické slovinské hotely. Ne velké, ale přece vítané. Na horním konci bochyňského jezera u Savice postavil hotel p. Ravhekar, v Srednji Vasi (3/4 hodiny od jezera bohyňského) p. Grobotek hotel »Triglav«, který je chválen a z něhož blízké procházky jsou velmi krásné, v »Ribičevem lazu« blíže téhož jezera p. Pavšek hotel »pri Savici«. Těšíme se velmi z podnikavosti Slovinců v tomto kraji čarovně krásném.

Při otevření celovecké chaty v Karavankách na Matschacher-alm dne 16. září t. r. promluvil předseda spolku »Gau Karavanken« p. Jahne pozoruhodnou řeč, ve které vyslovil přání, aby jako dosud vládl dále »dobrý, srdečný poměr mezi německými alpisty a slovinským obyvatelstvem«. Přejeme tomu také; slovinské obyvatelstvo ostatně zajisté neztrpí ve svém kraji pobyt turistům, necht jsou odkudkoli. — Otevření chaty dále se za deště; později dokonce sněžilo. Chata bude mít hospodářství až do konce září.

*

Literatura.

Novou českou alpistickou publikaci připravují společně pánové prof. dr. K. Chodounský, dr. V. Tille, J. Čermák a Dr. V. Dvorský.

Na novém průvodci po Tatrách pracuje ingénieur J. šl. Chmie-

lowski ve Lvově. Spis bude vydán polsky a bude určen hlavně pro horské lezce.

Šestému vydání průvodce po Tatrách od Dra A. Otto, vydanému nedávno ve sbírce Griebenově s názvem »Die Hohe Tatra«, vytýká právem »Österreichische Alpenzeitung«, která jinak píše o dle tom s uznáním, že užívá v první řadě nových maďarských názvů, které matou turisty, neboť jich neznají, jsouce zvykli na jména stará. — Tato stará jména byla ovšem poněkud slovenská; snaha poněmčiti je vedla přirozeně k tomu, aby Maďaři uplatnili v názvosloví Tater sílu svou proti snaze Němců. Bohužel, nutno toho litovati; avšak Němci mají nejméně příčiny vytýkati to jiným. Co mýlek způsobeno bylo v nomenklatuře přičiněním jejich ve Slovanských Alpách, ba i u nás v Čechách!

Dr. Ant. Švigelj, známý lublaňský alpista, zamýšlí přeložiti některé části knihy dra. V. Dvorského »V Julských Alpách« na jazyk slovinský.

Časopisu německého a rakouského spolku alpského (Zeitschrift des Deutschen und Österreichischen Alpenvereins) vyšel právě 37. svazek na rok 1906. Obsahuje 16 pojednání, 27 plných obrazů a přes 100 obrazů v textu; mimo to přiložen je západní list alpských a lechtalských Alp. Steinmann vykládá geologické problémy území Alpského, a mnohými náčrtky a průřezů dovede toho, že i laik mu porozumí. Bredt popisuje »Kterak umělci znázorňují Alpy«. S Merzbachem potulujeme se po velkém Nebeském horstvu Tianšanu a putující zde po neznámých stezkách, poznáváme veliká území nezměrné výše a nejrozsáhlejších ledovců. Panorama s částími centrálního Tianšanu vzato je s výše 4300 m na vzdálenost asi 45 km; teprve pak — uvědomíme-li si tuto okolnost — nabýváme poněki o obrovských poměrech, o něž tu jde. Jiná pojednání vedou nás do Ameriky na Cerro Pocompa, na výšině pouště Atacamy, 6080 m. K tomu přidružují se výstupy v Bolívii a vysokých turách v středních Pyrenejích. Když pak byli jsme navštívili hory švýcarské u Champexu a s Mnichovcem Janem Pfannem ve skupině Montblancu si byli polezli, přibližujeme se teprve k Alpám východním. Zde popisuje Arnošt Enzensberger turistické prozkoumání Algvaska. V pojednání o Pitztal a skupině Ortlesské, jimiž roku minulého bylo započato, se pokračuje, nové jsou články o skupině Brenty. Nelze zmíniti se o pojednáních všech, sluší však uznati, že i tento svazek obsahem svým důstojně se řadí ke svým předchůdcům.

Ex.

*

Různé.

Alpské hříchy. Mnohý turista již nemile byl dotčen nevlídným, ba přímo nepřátelským stanoviskem, jaké někteří pastevci i salašníci tu a tam na horách proti turistům zaujímají, aniž si to může vysvětliti. K tomuto chování zavdávají však podnětu mnohá prohřešení, jichž ti, kdo po Alpách cestují, obvykle bezděky se dopouštějí. K těmto alpským hříchům náleží: 1. nezavíratí vrátka nebo dvířka u pastvišť oplocených, čímž pasoucím se dobytku umožňuje se vybiřhati mimo místa ohrazená, zaběhnouti se, ba i někdy sřítiti se do hloubky; 2. zahazovati prázdné láhve, čímž nezřídka lidé i dobytek střepinami bývají zraněni. — Dále uvéstí sluší nesmyslné hubení rostlin alpských hlavně od nováčků, kteří způsobem nerozumným, ba bezohledným často množství alpských růží a jiných rostlin vytrhávají s kořeny. Naleznou-li někde oblíbené květiny alpské, tu neustávají, dokud neotrhnají všechny,

květy. Že valná část květin takto nabytých předčasně uvadne, že jiným radost z květin se maří — na to se nepomýšlí. Mějme tedy na paměti: zavíratí dvířka, uschovávali láhve a šetřili alpské květiny. Ex.

Rakouský ministr železnic Dr. Derschatta sdělil nedávno železničnímu výboru poslanecké sněmovny, že vláda zamýšlí v brzké době podporovat stavbu dráhy z Innsbrucku do Mittenwaldu v Bavořích a z Toblachu do Cortiny.

Reky ve východních Alpách byly v první polovici velice rozvodněny následkem dešťů a teplého počasí v horách. Zejména Enže, Salzach, Adiče, hlavně však Sáva a Savina v našem slovanském horském území dosáhly výše až 3-40 m nad normálem.

Gothardský hospic vyhořel v březnu r. 1905. Na místě jeho postavena a otevřena byla nedávno nová budova za materiální pomoci vlády tessinského kantonu. Důležitá meteorologická observatoř, která postavena byla dříve vedle kaple u hospicu, jest umístěna nyní v nové budově.

Dráhy v západních Alpách staví se nyní o překot. O dráze z Martigny do Chamonix zmiňujeme se jinde; dodáváme, že také na Col de Balme s proslulou vyhlídkou na řetěz Mont Blancu staví se již dráha. V Engadinu staví se trať ze Samaden do Pontresiny, na Muottas Muraigl u Samaden. Jak sděluje »Alpina«, je pojištěna stavba dráhy berninské, která spojuje bude horní Engadin s Poschiavem; část její Sv. Moritz-Mort-ratsch a Poschiavo-Tirano má být otevřena již r. 1908. — Také dráha ze Stalden na Zermattské dráze do Saas-Fée má být stavěna co nejdříve.

Gothardská dráha má být přeměněna v elektrickou. Dle smlouvy společnosti dráhy s kantonem tessinským udělena byla koncese na padesát let. Společnost zaplatila kantonu za povolení využívat síly vodní 300.000 fr. a kromě toho platiti bude roční nájemné 95.000 fr. Důležité jest ovšem, nebude-li znečišťována příroda stavbami, jichž bude potřebovat k využití síly vodní.

Mount Mc. Kinley v Aljašce, 6238 m vysoký, byl dostoupen Drem F. A. Cookem.

V Himalajském pohoří provedli dle »Alpiny« velké nové tury paní Bullock-Workmannová, Dr. Workmann s vůdcem Cyprienem Savagem a šesti italskými nosiči, kteří prý se výtečně osvědčili. Po ledovci pohoří Nun-Kun, dlouhém přes 60 km, dostoupila společnost dva vrcholy vyšší nad 6000 m, utábořila se na výši 6500 m, načež paní Workmannová, vůdce Savage a jeden nosič dostoupili vrcholu Nun-Kun (7091 m). Je to největší výška dosud dosažená turisty.

✱

Zprávy spolkové.

Druhý večer odboru bude konán 5. prosince o 1/2 8. hod. večer v dolejší sále žofinském. Pan ingénieur Jan Plischke vyhověl laskavě přání výboru a zvolil ke své přednášce thema: »Skupinou Stubaiskou, Oetzalskou a Ortlesskou k Adrii a do Opatije«.

Ústřední výbor Slov. Plan. Družstva oznámil našemu odboru, že povolil v chatách svých členům všech alpských spolků bez rozdílu stejné výhody, jako členům Sl. Pl. Družstva. Usnesením ústředního výboru bylo vyhověno také přání odboru našeho. — Spolu požádala centrála všechny odbory, by na tabulkách označujících cesty a stezky zaveden byl jednotný nápis, aby jím ukázána byla — zvláště cizím turistům, celá práce družstva. Naš odbor, který zavedl již jednotné označení takové, souhlasí plně s ústředním výborem.

Alpistická společnost »Zelená Rota« sestavila album Slovin-ských Alp, aby známost jejich půvabů rozšířila mezi pražským obecnstvem. Album obsahuje 92 fotografie (dle negativů pp. dra Dlouhého, dra Dvorského, prof. dra Chodounského, dra Jedličky, dra Prachenského a offic. Šedého), mezi nimiž převládají partie z Jezera a Kranjské Gory, jakož i z hor jim blízkých. Od 1/12 do 15/12 bude vyloženo k volnému nahlédnutí v kavárně Louvré na Ferdinandově tř.; v druhé polovici prosince pak nejspíše v kavárně Hlavově na Vinohradech. — Na žádost »Zelené Roty« zavedena také v »Národních Listech« stálá rubrika pro turistiku a alpismus a co nejdříve bude ve sportovním výkladu »Nár. Listů« uspořádána malá expozice obrazů ze slovinských hor.

Společnost »Divoká banda« počala sbírat materiál k morfolo-gické studii »o rozšíření krasových útvarů v Julských a Saviňských Alpách«. Krasové útvary (škrapy, závrtý, kráterovité doliny atd.) vyskytují se v Julských Alpách v celé skupině Kaninské; v plateau podtriglavském; pod Belcem a na hřebenu od Mojstrovky k Travníku v skupině Mangartské; na Křižských a Dovšských Podech; v Grušici a na středním hřebtu Marulku v skupině Razoru. V Alpách Saviňských najdeme je mezi Skutou a Grinlovcem; nad Turským žlebem; na jižní straně Škarji a pod Ojstřicou. Pokud by některému z pp. členů bylo známo, že se vyskytují i jinde, než v místech zde uvedených, bud dána laskavá zpráva do redakce »Alpského Věstníku«.

✱

Noví členové odboru:

- pan Ant. Košťál, inženýr, Hor. Beřkovice,
- » MUDr. Jar. Pečírka, c. k. štáb. lékař, Praha,
- » Vlad. Fanderlík, c. k. soudní adjunkt, Praha,
- » Ad. Porš, vrch. úř. banky, Karlín,
- sl. Jos. Jandova, učitelka, Žižkov,
- » Fil. Šmejkalova, učitelka, Nusle,
- pan Jan Sedlák, technik, Praha.
- » J. Rambousek, stud., Kr. Vinohrady.

Odbor vydal svým nákladem:

Saviňské Alpy. (Napsal L. Mareš.) Úplný a dosud nejpodrobnější průvodce po Saviňských Alpách se zvláštním zřetelem k Jezer-sku. Se 2 mapami a 5 ilustracemi. Cena i s dodatkem r. 1902 vyšlým 2 K. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze.

Julské Alpy. Nejpodrobnější průvodce pro každého. S mapou, 7 panoramaty, 3 diagramy a plánem Lublaně. Cena 3 K 50 h, pro členy 2 K 50 h u pokladníka odboru p. dra. St. Prachenského. V komisi knihkupectví Fr. Řivnáče v Praze.

Žádáme snažně pp. členy, aby sdělili nám každou změnu bytu; neboť jen tenkrát je možno, aby »Alpský Věstník« docházel správně. ➡

✱